

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Evaluatie drempelwaarden beoordelingskaders Stikstofdecreet

Samenvatting

In uitvoering van het decreet over de programmatische aanpak stikstof (Stikstofdecreet), wordt vanaf 2025 jaarlijks een voortgangsrapport opgemaakt dat ingaat op de stikstoftoestand, resultaten van de monitoring, de voortgang van de uitvoering van bronmaatregelen en van de realisering van de doelstellingen. Het Stikstofdecreet bepaalt ook dat de Vlaamse Regering de drempelwaarden van de beoordelingskaders jaarlijks en voor de eerste maal in 2024 evalueert. Het Voortgangsrapport PAS 2024 is een eerste beknopt rapport, dat focust op de evolutie van de stikstofuitstoot en -deposities in Vlaanderen en dat de toepassing van de drempelwaarden analyseert op basis van de beschikbare gegevens.

In de periode 2015-2022, voorafgaande aan de inwerkingtreding van het stikstofdecreet, is de totale Vlaamse stikstofuitstoot reeds gedaald en is de totale stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats binnen SBZ-H's eveneens afgenomen. De depositiedaling is het grootste voor stikstofoxiden.

Op basis van een impactanalyse van de toepassing van de drempelwaarden van de beoordelingskaders, wordt geoordeeld dat er op basis van dit rapport nog geen aanleiding is tot aanpassing van de gehanteerde drempels. Naarmate in 2025 meer vergunningsgegevens beschikbaar komen, zullen de effecten op de vooropgestelde daling van de emissies als gevolg van de bronmaatregelen beter kunnen worden ingeschat en sneller in kaart worden gebracht.

Context

Op 24 januari 2024 keurde het Vlaams Parlement het voorstel van decreet over de programmatische aanpak stikstof (het 'Stikstofdecreet') goed, waarna de Vlaamse Regering het op 26 januari 2024 heeft bekrachtigd en afgekondigd. Het Stikstofdecreet bevat doelstellingen en maatregelen om bij te dragen aan de reductie van de impact van stikstof op de habitatrictlijngebieden (SBZ-H) in Vlaanderen en bevat beoordelingskaders voor vergunningsverlening tot eind 2030.

Het Stikstofdecreet legt verplichtingen vast rond monitoring, evaluatie en rapportering. Vanaf 2025 moet jaarlijks een voortgangsrapport opgemaakt worden dat minstens ingaat op de stikstoftoestand, resultaten van de monitoring, de voortgang van de uitvoering van bronmaatregelen en van de realisering van de doelstellingen op het niveau van SBZ-H en de habitattypes. Het Stikstofdecreet bepaalt ook dat de Vlaamse Regering de drempelwaarden van de beoordelingskaders jaarlijks en voor de eerste maal in 2024 evalueert. Het Voortgangsrapport PAS 2024 is een beknopt rapport, het eerste in een reeks rapporten die het Departement Omgeving in het kader van het Stikstofdecreet jaarlijks zal publiceren.

Het rapport maakt gebruik van de gegevens die bij verschillende entiteiten van de Vlaamse administratie op dit moment beschikbaar zijn, en bouwt verder op analyses die uitgevoerd zijn door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek. Volgende entiteiten leverden expertise aan bij opmaak van het rapport en/of traden op als lector: de Vlaamse Milieumaatschappij, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap Natuur en Bos, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek.

Inhoud

Het rapport focust op de evolutie van de stikstofuitstoot en -neerslag in Vlaanderen op basis van de meest recente emissiegegevens (2015-2022) enerzijds, en beoordeelt de toepassing van de drempelwaarden van de beoordelingskaders anderzijds. Eind 2024 kan de doorwerking van de maatregelen sinds de inwerkingtreding van het decreet nog niet ingeschat worden. In dit rapport wordt inzicht gegeven in de gerealiseerde trends (2015-2022) van alle Vlaamse stikstofbronnen per SBZ-H, in relatie tot de beoogde trend 2015-2030 volgens de doelstellingen van het Stikstofdecreet. Bij de analyse van de drempelwaarden, werd dezelfde methodiek toegepast als die van het plan-MER van de Programmatische Aanpak Stikstof, maar dan met de meest actuele emissie- en depositiegegevens, namelijk 2021 en 2022.

Resultaten

De totale Vlaamse stikstofuitstoot kent een dalende trend in de periode 2015-2022¹. Tussen 2015 en 2022 is de uitstoot van stikstofoxiden en ammoniak respectievelijk met 35% en 9% gedaald. Tussen 2015 en 2022 is de totale stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats binnen de SBZ-H's gemiddeld gedaald met 21% (van 21,5 naar 17,0 kg N per hectare per jaar).

Voor de evaluatie van de beoordelingskaders moeten de gecumuleerde effecten van alle vergunningen, die verleend zijn met toepassing van de drempelwaarden, begroot worden. Voorliggende evaluatie kon zich beroepen op de gekende vergunningsdossiers tussen 23 februari 2024 en 30 november 2024, zoals geregistreerd in het Omgevingsloket. In deze periode werden 137 vergunningen onder 1%-drempel (NO_x-kader stationaire bronnen) en 9 vergunningen onder de 0,025%-drempel (NH₃-kader veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties) afgeleverd. In dezelfde periode zijn

¹ De totale Vlaamse stikstofuitstoot is tijdens de periode 2000-2021 jaarlijks systematisch gedaald. In deze periode zijn de emissies van NO_x en NH₃ gedaald met respectievelijk 60% en 31% (VR2023 1503 MED0103/2 PAS Programmadocument).

er 281 vergunningen afgeleverd volgens het NO_x-kader mobiliteitsgerelateerde projecten (9 voor verkeersdragende infrastructuurprojecten en 273 voor verkeersgenererende projecten).

Op basis van de beschikbare gegevens tot 2022 wijst de analyse uit dat de gecumuleerde bijdrage van de emissies van Vlaamse NO_x-emissiebronnen onder de drempel (beoordelingskader stationaire bronnen voor stikstofoxiden) geen aanleiding hebben gegeven tot een overschrijving van de kritische depositiewaarde (KDW). Het aantal Vlaamse NH₃-bronnen onder de drempel (beoordelingskader ammoniak voor veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties) is toegenomen t.o.v. 2015, maar de gezamenlijke depositiebijdrage van deze bronnen heeft eveneens geen aanleiding gegeven tot een overschrijding van de KDW.

In het merendeel van de SBZ-H's trad in de periode 2015-2022 een afname van de stikstofdepositie op. Vanwege de beperkte depositiebijdrage van alle emissiebronnen onder de drempelwaarden, kan geconcludeerd worden dat die de dalende trend in deze periode niet gehypothekeerd hebben.

De emissiegegevens van de sector Transport wijzen op een significant dalende trend, die zich ook na 2019 (laatste datapunt uit de passende beoordeling binnen het Plan-MER PAS) verder heeft doorgezet. Het gebruik van de drempelwaarde voor mobiliteitsgerelateerde projecten hypothekeert deze daling niet.

Uit de analyse van de emissiecijfers tot en met 2022 kan worden besloten dat tot de volgende rapportering, in 2026:

- er geen noodzaak is tot aanpassing van de drempelwaarde binnen het beoordelingskader voor stationaire bronnen voor stikstofoxiden;
- er evenmin een noodzaak is om de drempelwaarde binnen het beoordelingskader voor ammoniak voor veehouderijen en mestverwerkingsinstallaties aan te passen;
- de gunstige depositietrend van de sector Transport wordt bevestigd, waardoor de huidige drempelwaarde voor mobiliteitsgerelateerde projecten behouden kan worden.

Bijlagen bij deze mededeling:

- Synthese Voortgangsrapport PAS 2024

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS